

Finansdepartementet
arkiv.postmottak@finans.dep.no.

Att. Ekspedisjonssjef Jan Bjørland

Oslo, 15. september 2004

Høringsuttalelse til forslag om å innføre rapporteringsplikt for revisor ved mistanke om straffbare forhold

Det vises til Finansdepartementets invitasjon til å komme med kommentarer til høringsnotat av 13. mai 2004 med forslag til lovbestemmelser om rapporteringsplikt for revisorer.

Norges Interne Revisorers Forening (NIRF) har tidligere gitt høringsuttalelser på spørsmål knyttet til virksomhetsstyring og spørsmål knyttet til bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Internasjonalt er internrevisorene den profesjonen som topper listen over de som avdekker økonomisk kriminalitet. Vi vil være takknemlig om NIRF kan bli tatt med på listen over høringsinstanser for fremtidige saker på spørsmål som faller inn under profesjonens arbeidsfelt.

Kort om Norges Interne Revisorers Forening

Norges Interne Revisorers Forening (NIRF) er en organisasjon for interne revisorer og andre med interesse for fagområdene intern revisjon, intern kontroll/styring og kontroll, risikostyring og corporate governance processes. Innenfor disse områdene tilbyr NIRF faglig nettverk, kompetanseutvikling, sertifiseringsordninger, metoder og verktøy som setter den enkelte i stand til å utføre intern revisjon med en kvalitet som gjør profesjonen til en sentral bidragsyter for bedre styring og kontroll av organisasjoner og virksomheter innen både offentlig og privat sektor.

NIRF har ca. 600 medlemmer i Norge. NIRF er et national institute innenfor den globale organisasjonen The Institute of Internal Auditors (IIA Inc.). IIA Inc. har ca. 90.000 medlemmer og er lokalisert i mer enn 120 land. IIA Inc. har et eget forsknings- og utviklingscenter, The Institute of Internal Auditors Research Foundation, som årlig utgir en rekke publikasjoner og forskningsresultater innenfor intern revisjon, risikostyring, styring og kontroll, corporate governance og bekjempelse mot økonomisk kriminalitet.

Høringskommentarer

Selv om endringen er radikal og enkelte revisorer vil kunne føle en lojalitetskonflikt, er NIRF generelt positiv til forslaget om å innføre rapporteringsplikt for revisorer etter revisorloven. Utviklingen innen økonomisk kriminalitet de senere år, sammen med en rekke enkeltstående eksempler, viser at tiltaket kan være riktig i kampen for å forfølge og bekjempe økonomisk kriminalitet mer effektivt. NIRF vil gjerne gi honnør for et godt begrunnet og balansert høringsnotat som fulgte forslaget til endring av revisorloven.

Spørsmålet om rekkefølgen på revisors rett og plikt til å underrette klienten

I de tilfeller hvor det ikke rettes mistanke mot noen i den revisjonspliktiges ledelse, styret eller personer med betydelige eierinteresser skal revisor primært rapportere om sine mistanker til den revisjonspliktige i tråd med revisorlovens system for øvrig. Dette fremgår av den foreslåtte bestemmelse om rapporteringsplikt i § 6-1 6. ledd,

Vår betenkning er først og fremst rettet inn mot det bastante kravet til rekkefølgen på rapporteringen. Når en eller flere medlemmer av ledelsen kan være involvert, skal det etableres en lovbestemt plikt til å rapportere alle forhold til politiet før revisjonsklienten kan informeres. Dette kan i flere tilfeller skape uheldige situasjoner og skade forholdet mellom revisor og klient dersom det er åpenbart naturlig at revisor tar saken opp med riktig organ. Det vil også være naturlig at revisor i enkelte tilfeller gir klienten mulighet til å gripe tak i saken, som eksempelvis å begrense tap og anmelde forholdet.

- I § 6-1 6. ledd siste setning fremgår det: ”*Hvor andre enn den revisjonspliktige er fornærmet ved den straffbare handlingen skal revisor også rapportere forholdet til politiet.*” Ut fra lovteksten må det fortolkes dithen at revisor først kan informere klienten og deretter må rapportere forholdet til politiet, dersom ingen i den revisjonspliktiges ledelse, styre eller personer med betydelig eierinteresse, mistenkes å ha begått den straffbare handling. Dette er et resonnement NIRF støtter. Plikten til revisors rapportering til politiet må ikke frafalles ved at klienten er informert av revisor.
- Dersom den revisjonspliktiges ledelse, styre eller personer med betydelig eierinteresse, mistenkes for å ha begått den straffbare handling, må revisor ut fra lovteksten i § 6-1 femte ledd først rapportere forholdet til politiet før klienten kan informeres.

NIRF støtter forslaget om revisors generelle plikt til å rapportere forholdet til politiet. I kravene til god ”Corporate Governance” skal det være uavhengighet mellom styret og selskapets ledelse. I mange tilfeller blir ledelsen definert som den gruppe som rapporterer til daglig leder/konsernsjef. Det kan i mange tilfeller være uheldig og skadelig for selskapet dersom revisor ikke skal ha anledning til å konferere sine mistanker eller informere styrets leder før forholdet rapporteres til politiet. Selv om styrets leder informeres, må bestemmelsene om revisors rapporteringsplikt likevel stå fast. Vi vil anbefale at det er revisors egen vurdering av bevissikringen og hva som vil tjene den videre etterforskning, som er avgjørende for hvorvidt noen hos revisjonsklienten skal informeres før forholdet rapporteres til politiet. Ofte vil tips og

mistanker om økonomisk kriminalitet nettopp komme revisor til kunnskap gjennom samtaler med ansatte, ledelse og styret.

En rapporteringsplikt som er straffesanksjonert, vil gjøre det enklere for revisor å avvise eventuelle påstander om manglende lojalitet. Det er grunn til å understreke at forarbeidene til loven klart viser at mistanken skal være klart underbygget av de funn revisor har.

Generelt har revisorene et godt grunnlag for å foreta en riktig vurdering med hensyn til hva som er best tjenelig for saken, selskapet og den videre etterforskning. Det må understrekes at det i flere tilfeller vil være riktig at revisor venter med å informere revisjonsklienten om sine mistanker og eventuelle rapportering. Dette gjelder spesielt når mistankene involverer medlemmer av styret, ledelsen eller personer med betydelige eierinteresser.

I mange tilfeller vil det være fornuftig og riktig at revisor informerer styret ved styrets leder før forholdet rapporteres til politiet. Dette gjelder spesielt når den straffbare handlingen er utført av en representant i selskapets ledelse og hvor mistankene ikke involverer medlemmer av styret. Det bør være opp til revisor å foreta denne vurderingen.

Revisorloven § 6-1 nytt åttende ledd kan lyde:

”Revisor skal uten ugrunnet opphold gjøre den revisjonspliktige kjent med rapporteringen, med mindre dette må antas å skade etterforskningen av den straffbare handlingen. Dersom revisor finner det nødvendig av hensyn til sitt kontrollarbeid, kan revisor orientere styret ved styrets leder om sine mistanker før den forestående rapportering til politiet.”

Med vennlig hilsen
Norges Interne Revisorers Forening

Svein Andersen
Styreleder